

El llenguatge Al peu del Canigó

Tots els noms que designen les principals parts del cos humà han adquirit múltiples significacions noves, en virtut de diverses analogies de forma, funció, situació, etc, així com han originat una riquíssima i variada fraseologia i, en alguns casos, s'han gramatitzat i tot, com ara el nom cap, esdevingut preposició. Només cal veure els extensos articles que els diccionaris dediquen als mots cap, cara, ull, oca, braç, mà, peu, etc.

El mot peu, d'acord amb aquestes analogies a què ens hem referit, s'usa també significat «base», «part inferior», «cosa que serveix de suport», a partir dels quals significats hem creat la locució prepositiva al peu de: el peu d'una copa, el peu d'una pàgina, el peu del fcnicular, al peu de la casa, al peu de la torre, al peu de la muntanya. Existeixen també diversos instruments o aparells amb un nom compost, el primer element del qual és peu: peu d'ànec, peu de ferro, peu de cabra, peu de gall i peu de rei, que és, aquest darrer, sens dubte el més conegut.

Cal observar que en la gran majoria de locucions i frases amb el nom peu pres en el seu sentit propi, aquest mot revesteix la forma del plural, per la senzilla raó que en tenim dos, de peus, i que rarament els singularitzem (altrament s'esdevé amb les mans): ficar-se de peus a la gal·leda, fer una cosa amb els peus, no tocar de peus a terra, no tenir ni cap ni peus, etc. En canvi, aquesta noció de pluralitat desapareix quan usem peu com a sinònim de base o suport: donar peu a una cosa, prendre peu, al peu de la lletra. Aquesta dualitat de nombre s'observa també en les locucions prepositives: Es va llançar als peus del seu protector. Ho va posar als peus de l'Il·lustre patriarca. Sempre als peus de la meua dama, en què la locució precedeix una designació personal, però Ens trobarem al peu del campanar, Viu al peu del Aibidabo, Sempre el veureu al peu del canó. Tanmateix, llegim sovint «als peus de Montserrat», «als peus del Montseny», «als peus del Canigó»... ¿Es que es vol afegir a l'expressió d'una situació geogràfica la d'un tribut d'homenatge o devoció, atès el caràcter de símbol que per a nosaltres tenen aquestes muntanyes venerables? No creiem pas que això justifiqui aquest plural. Als peus de la Moreneta, prou: però, simplement, al peu de Montserrat, al peu del Montseny, al peu del Canigó.

Albert Jané